

ZARZĄDZENIE

MINISTRA ŚRODOWISKA ¹⁾

z dnia 21 października 2019 r.

**w sprawie zadań ochronnych dla Poleskiego Parku Narodowego
na rok 2020**

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 i ust. 3, art. 12 ust. 2 oraz art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, 2244 i 2340 oraz z 2019 r. poz. 1696 i 1815) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się zadania ochronne dla Poleskiego Parku Narodowego na rok 2020.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, stanowiące załącznik nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, stanowiący załącznik nr 2 do zarządzenia;
- 3) opis sposobów czynnej ochrony gatunków roślin i zwierząt, stanowiący załącznik nr 3 do zarządzenia;
- 4) wskazanie obszarów objętych ochroną ścisłą, czynną oraz krajobrazową, stanowiące załącznik nr 4 do zarządzenia;
- 5) ustalenie miejsc udostępnianych w celach naukowych, edukacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych oraz maksymalnej liczby osób mogących przebywać jednocześnie w tych miejscach, stanowiące załącznik nr 5 do zarządzenia;

---

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. poz. 96).

6) wyznaczenie miejsc do połowu ryb, stanowiące załącznik nr 6 do zarządzenia.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

MINISTER ŚRODOWISKA

**IDENTYFIKACJA I OCENA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ
 WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ SPOSOBY ELIMINACJI LUB
 OGRANICZANIA TYCH ZAGROŻEŃ I ICH SKUTKÓW**

I. Zagrożenia wewnętrzne istniejące

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń ¹⁾	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Zmiany ilościowe i jakościowe zasobów wodnych	<ol style="list-style-type: none"> Wykonanie przetamowań lub piętrzeń, częściowe zasypanie rowów. Wykonanie nowych oraz remont i konserwacja istniejących grobli, mniczków i innych urządzeń poprawiających gospodarowanie wodą. Zrównoważone gospodarowanie wodą z jednoczesnym uwzględnieniem potrzeb ochrony przyrody, rolnictwa i społeczności lokalnej. Okresowe kontrole jakości wód gruntowych w otoczeniu potencjalnych miejsc wpływów ścieków. Propagowanie racjonalnej gospodarki rolnej – właściwe korzystanie z nawozów sztucznych, pestycydów i herbicydów (odpowiednia dawka i czas aplikowania)
2	Degradacja powierzchni gleby	Uregulowanie ruchu turystycznego na ścieżkach
3	Zaśmiecenie terenu, w szczególności pojawianie się dzikich składowisk odpadów	<ol style="list-style-type: none"> Kontrola i prewencyjna działalność Straży PPN²⁾. Okresowe sprzątanie i wywóz odpadów z obszaru PPN²⁾.
4	Zmiany biocenotyczne w ekosystemach wodnych, polegające w szczególności na: <ol style="list-style-type: none"> 1) obniżeniu jakości parametrów fizyczno-chemicznych wody na skutek dopływu związków biogennych azotu i fosforu oraz innych związków chemicznych (biocydy, hormony) z obszarów rolnych i leśnych; 2) pogorszeniu warunków siedliskowych i zmianach w sieciach troficznych mogących wywołać zakwity cyjanobakterii na skutek niepoprawnej struktury gatunkowej ryb; 3) zmianach siedliskowych wywołanych zwiększoną dostawą związków humusowych ze zlewni na skutek 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propagowanie racjonalnej gospodarki rolnej – właściwe korzystanie z nawozów sztucznych, pestycydów i herbicydów (odpowiednia dawka i czas aplikowania). 2. Zachowanie lub tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków i zbiorników, ograniczających dopływ powierzchniowy zanieczyszczeń. 3. Regulacja stosunków wodnych – przeciwdziałanie obniżaniu poziomu wód w siedliskach hydrogenicznych. 4. Systematyczne selektywne odłowy gatunków niepożądanych i niewprowadzanie do ekosystemów wodnych gatunków: <ol style="list-style-type: none"> 1) sumika karłowatego (<i>Ameiurus nebulosus</i>); 2) karasia srebrzystego (<i>Carassius gibelio</i>); 3) karpia (<i>Cyprinus carpio</i>); 4) amura białego (<i>Ctenopharyngodon idella</i>).

	<p>przesuszenia siedlisk hydrogenicznych;</p> <p>4) obniżeniu liczebności karasia pospolitego (<i>Carassius carassius</i>) i lina (<i>Tinca tinca</i>) na skutek konkurencji z sumikiem karłowatym (<i>Ameiurus nebulosus</i>) i karasiem srebrzystym (<i>Carassius gibelio</i>)</p>	<p>5. Zarybianie szczupakiem (<i>Esox Lucius</i>), linem (<i>Tinca tinca</i>) i karasiem pospolitym (<i>Carassius carassius</i>)</p>
5	<p>Niestabilność ekosystemów leśnych w wyniku niezgodności istniejącego składu gatunkowego drzewostanów w odniesieniu do potencjalnego zbiorowiska roślinnego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stopniowa przebudowa zniekształconych drzewostanów przez spontaniczne wkraczanie gatunków typowych dla zbiorowiska naturalnego. 2. Przebudowa zniekształconych drzewostanów przez zastosowanie zaplanowanych zabiegów ochronnych w ramach ochrony czynnej stabilizującej, renaturyzacyjnej i rekonstrukcyjnej, mających na celu: <ol style="list-style-type: none"> 1) regulację składu gatunkowego i struktury drzewostanów; 2) usuwanie gatunków obcych i niezgodnych z siedliskiem; 3) odsłonięcie podrostu złożonego z gatunków docelowych; 4) wprowadzanie podsadzeń gatunkami drzew i krzewów zgodnymi z potencjalną roślinnością naturalną
6	<p>Występowanie obcych gatunków drzew i krzewów, zagrażające w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) grądom środkowoeuropejskim i subkontynentalnym (<i>Galio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i>); 2) borom i lasom bagiennym (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowym bagiennym lasom borealnym 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczenie występowania: <ol style="list-style-type: none"> 1) klonu jesionolistnego (<i>Acer negundo</i>); 2) czeremchy amerykańskiej (<i>Padus serotina</i>); 3) sosny Banksa (<i>Pinus banksiana</i>); 4) dębu czerwonego (<i>Quercus rubra</i>); 5) robinii akacjowej (<i>Robinia pseudoacacia</i>). 2. Usuwanie obcych gatunków drzew i krzewów, niezgodnych z potencjalnym zbiorowiskiem roślinnym, w ramach zaplanowanych zabiegów ochrony czynnej stabilizującej, renaturyzacyjnej, rekonstrukcyjnej
7	<p>Przesuszenie leśnych siedlisk bagiennych i wilgotnych</p>	<p>Renaturyzacja stosunków hydrologicznych w obrębie siedlisk hydrogenicznych i semihydrogenicznych</p>
8	<p>Obniżenie naturalnej odporności ekosystemów leśnych na działanie czynników biotycznych i abiotycznych – owady, grzyby pasożytnicze, silne wiatry wywalające drzewa</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie odporności ekosystemów leśnych przez przywracanie składu gatunkowego i struktury przestrzennej drzewostanów zgodnej z potencjalnym zbiorowiskiem roślinnym na drodze naturalnych procesów oraz zabiegów renaturyzacyjnych. 2. Usuwanie drzew osłabionych zagrażających trwałości lasu. 3. Dolesianie luk i przerzedzeń gatunkami drzew i krzewów zgodnymi z potencjalną roślinnością naturalną
9	<p>Zbyt mała ilość martwej materii organicznej w przypadku siedlisk</p>	<p>Pozostawianie martwych drzew i zamierających do całkowitego ich rozkładu</p>

	przyrodniczych Natura 2000	
10	Zarastanie torfowisk oraz wrzosowisk drzewami i krzewami, zagrażające w szczególności: <ol style="list-style-type: none"> 1) torfowiskom zasadowym; 2) torfowiskom nakredowym (<i>Cladietum marisci</i>, <i>Caricetum buxbaumii</i>, <i>Schoenetum nigricantis</i>); 3) torfowiskom przejściowym i trzęsawiskom (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>); 4) obniżeniom na podłożu torfowym z roślinnością ze związku (<i>Rhynchosporion</i>); 5) suchym wrzosowiskom; 6) haczykowcowi błyszczącemu (<i>Hamatocaulis vernicosus</i>) 	Usuwanie drzew i krzewów oraz ich odrośli z wybranych fragmentów torfowisk i wrzosowisk
11	Zarastanie łąk, pastwisk, torfowisk, muraw bliźniczkowych niepożądanymi gatunkami roślin, zagrażające w szczególności: <ol style="list-style-type: none"> 1) ciepłolubnym, śródładowym murawom napiaskowym (<i>Koelerion glaucae</i>); 2) górskim i niżowym murawom bliźniczkowym (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie); 3) zmiennowilgotnym łąkom trzęślicowym (<i>Molinion</i>); 4) niżowym i górskim świeżym łąkom użytkowanym ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>); 5) starodubowi łąkowemu (<i>Ostericum palustre</i>); 6) derkaczowi (<i>Crex crex</i>); 7) orlikowi krzykliwemu (<i>Aquila pomarina</i>); 8) dubeltowi (<i>Gallinago media</i>); 9) wodniczce (<i>Acrocephalus paludicola</i>); 10) cietrzewiowi (<i>Tetrao tetrix</i>) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Koszenie oraz wypas łąk i pastwisk. 2. Koszenie torfowisk. 3. Usuwanie gatunków inwazyjnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>); 2) niecierpka gruczołowatego (<i>Impatiens glandulifera</i>); 3) rdestowca (<i>Reynoutria spp.</i>); 4) róży pomarszczonej (<i>Rosa rugosa</i>); 5) nawłoci (<i>Solidago gigantea</i>, <i>S. canadensis</i>); 6) gatunków z rodzaju <i>Aster spp.</i>; 7) przegorzanu kulistego (<i>Echinops sphaerocephalus</i>); 8) rudbekii nagiej (<i>Rudbeckia laciniata</i>); 9) słonecznika bulwiastego (<i>Helianthus tuberosus</i>)
12	Zarastanie i zmniejszanie się różnorodności biologicznej agrocenoz na ugorujących gruntach ornych	Ekstensywna uprawa lub koszenie gruntów ornych
13	Zmniejszanie się liczebności populacji cietrzewia (<i>Tetrao tetrix</i>) i żółwia błotnego (<i>Emys orbicularis</i>) związane z przekształceniem i zanikiem siedlisk dla tych gatunków w latach ubiegłych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabezpieczenie gniazd żółwia błotnego (<i>Emys orbicularis</i>). 2. Hodowla młodych osobników żółwia błotnego (<i>Emys orbicularis</i>). 3. Monitoring i ocena stanu liczebności. 4. Poprawa warunków bytowania przez: <ol style="list-style-type: none"> 1) likwidację krzewów z miejsc stałego przebywania cietrzewia (<i>Tetrao tetrix</i>) i żółwia błotnego (<i>Emys orbicularis</i>) oraz ich ekstensywne użytkowanie kośne lub pasterskie;

		<p>2) tworzenie siedlisk zastępczych dla żółwia błotnego (<i>Emys orbicularis</i>).</p> <p>5. Ograniczenie liczebności populacji lisów (<i>Vulpes vulpes</i>) i jenotów (<i>Nyctereutes procyonoides</i>), oraz eliminacja szopa pracza (<i>Procyon lotor</i>) i norki amerykańskiej (<i>Neovison vison</i>), zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2018 r. poz. 2033, z późn. zm.).</p> <p>6. Wykupy gruntów będących miejscami stałego bytowania cietrzewia (<i>Tetrao tetrix</i>) i żółwia błotnego (<i>Emys orbicularis</i>).</p> <p>7. Tworzenie stref ochrony ostoi cietrzewia (<i>Tetrao tetrix</i>) i żółwia błotnego (<i>Emys orbicularis</i>)</p>
14	Zarastanie siedlisk rzadkiego gatunku motyla przeplatka aurinia (<i>Euphydryas aurinia</i>) niepożądanymi gatunkami roślin oraz niszczenie oprzędów z gąsienicami podczas koszenia	Koszenie łąk z pozostawieniem płatów z czarcikęsem łąkowym (<i>Succisa pratensis</i>), będącym rośliną żywicielską gąsienic przeplatki aurinii (<i>Euphydryas aurinia</i>)
15	Ocienienie i zarastanie stanowisk obuwika pospolitego (<i>Cypripedium calceolus</i>) i lipiennika Loesela (<i>Liparis loeselii</i>)	Odtworzenie siedlisk przez wycinanie krzewów i podrostu drzew
16	Brak czynników zapylających wierzbę borówkolistną (<i>Salix myrtilloides</i>) i wierzbę lapońską (<i>Salix lapponum</i>)	Wprowadzenie osobników męskich wierzby borówkolistnej (<i>Salix myrtilloides</i>) i wierzby lapońskiej (<i>Salix lapponum</i>) w pobliżu istniejących stanowisk
17	Szkody w uprawach rolnych i leśnych spowodowane przez zwierzęta leśne: 1) jelenie (<i>Cervus elaphus</i>); 2) sarny (<i>Capreolus capreolus</i>); 3) dziki (<i>Sus scrofa</i>); 4) łosie (<i>Alces alces</i>)	<p>1. Zabezpieczanie mechaniczne upraw leśnych przed uszkodzeniami.</p> <p>2. Ograniczenie liczebności populacji jelenia (<i>Cervus elaphus</i>), sarny (<i>Capreolus capreolus</i>) i dzika (<i>Sus scrofa</i>) zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie.</p> <p>3. Wykładanie środków odstraszających zwierzęta</p>
18	Pojawienie się gatunków obcych – jenota (<i>Nyctereutes procyonoides</i>), wizona amerykańskiego (<i>Neovison vison</i>) i szopa pracza (<i>Procyon lotor</i>) oraz zwiększenie populacji lisa (<i>Vulpes vulpes</i>), zagrażające w szczególności: 1) bąkowi (<i>Botaurus stellaris</i>); 2) bączkowi (<i>Ixobrychus minutus</i>); 3) czapli białej (<i>Egretta alba</i>); 4) podgorzałce (<i>Aythya nyroca</i>); 5) trzmieljadowi (<i>Pernis apivorus</i>); 6) błotniakowi łąkowemu (<i>Circus pygargus</i>); 7) jarząbkowi (<i>Bonasa banasia</i>); 8) kropiatce (<i>Porzana porzana</i>);	Ograniczenie liczebności populacji jenota (<i>Nyctereutes procyonoides</i>), lisa (<i>Vulpes vulpes</i>) oraz eliminacja wizona amerykańskiego (<i>Neovison vison</i>) i szopa pracza (<i>Procyon lotor</i>), zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1995r. – Prawo łowieckie

	<p>9) zielonca (<i>Porzana parva</i>); 10) derkaczowi (<i>Crex crex</i>); 11) żurawiowi (<i>Grus grus</i>); 12) dubeltowi (<i>Gallinago media</i>); 13) rycykowi (<i>Limosa limosa</i>); 14) rybitwie rzecznej (<i>Sterna hirundo</i>); 15) rybitwie białowąsej (<i>Chlidonias hybridus</i>); 16) rybitwie czarnej (<i>Chlidonias niger</i>); 17) rybitwie białoskrzydłej (<i>Chlidonias leucopterus</i>); 18) puchaczowi (<i>Bubo bubo</i>); 19) uszatce błotnej (<i>Asio flammeus</i>); 20) lelkowi (<i>Caprimulgus europaeus</i>); 21) zimorodkowi (<i>Alcedo atthis</i>); 22) lerce (<i>Lullula arborea</i>); 23) podróżniczkowi (<i>Luscinia svecica</i>); 24) cietrzewiowi (<i>Tetrao tetrix</i>)</p>	
19	Kolizje pojazdów ze zwierzętami, w szczególności rozjeżdżanie płazów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ustawianie tablic i znaków ostrzegawczych przy drogach, w tym ograniczających prędkość. 2. Budowa systemów płotków i przepustów pod drogami, w miejscach intensywnej wędrówki płazów. 3. Przenoszenie płazów przez drogi. 4. Ochrona struktury i przepustowości korytarzy ekologicznych
20	Przekształcanie i zanikanie cennych siedlisk, pogarszanie warunków bytowania rzadko występujących i chronionych gatunków roślin i zwierząt na gruntach niebędących w posiadaniu PPN ²⁾ w granicach PPN ²⁾	Systematyczne wykupy gruntów w ekosystemach PPN ²⁾
21	<p>Niszczenie przez kolekcjonerów populacji rzadkich gatunków, w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jelonka rogacza (<i>Lucanus cervus</i>); 2) przeplatki aurinii (<i>Euphydryas aurinia</i>); 3) czerwończyka nieparka (<i>Lycaena dispar</i>); 4) modraszka nausitous (<i>Phengaris (Maculinea) nausithous</i>); 5) modraszka telejus (<i>Phengaris (Maculinea) teleius</i>); 6) czerwończyka fioletka (<i>Lycaena helle</i>) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrola i prewencyjna działalność Straży PPN²⁾. 2. Organizacja szkoleń dla pracowników PPN²⁾ oraz funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Straży Leśnej i pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych w zakresie rozpoznawania gatunków objętych ochroną gatunkową
22	Zanikanie tradycyjnych, wiejskich ogrodów przydomowych i sadów, wraz z charakterystycznymi dla regionu układami przestrzennymi oraz gatunkami i odmianami roślin	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych, promocji i zrównoważonego rozwoju regionu. 2. Edukacja ekologiczna społeczeństwa. 3. <u>Opracowanie i stosowanie wzornika ogrodów przydomowych</u>
23	Zanikanie cech architektury regionalnej,	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematyczna współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, lokalnymi

	na rzecz zunifikowanych form zabudowy	<p>przedsięwzięciami oraz szkołami w zakresie poprawy stanu środowiska, ładu przestrzennego i estetyki krajobrazu.</p> <ol style="list-style-type: none"> Promocja regionu w skali krajowej i międzynarodowej. Edukacja ekologiczna społeczeństwa. <u>Opracowanie i stosowanie wzornika zabudowy regionalnej.</u> <u>Działanie na rzecz wprowadzania bardziej szczegółowych zapisów w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w zakresie cech architektury regionalnej</u>
24	Niszczenie różnorodności biologicznej i krajobrazowej agrocenoz oraz likwidacja tradycyjnych układów przestrzennych gruntów rolnych	<ol style="list-style-type: none"> Systematyczna współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, lokalnymi przedsiębiorstwami oraz szkołami w zakresie poprawy stanu środowiska, ładu przestrzennego i estetyki krajobrazu. Promocja regionu w skali krajowej i międzynarodowej. Edukacja ekologiczna i krajobrazowa społeczeństwa
25	Pogarszanie się stanu obiektów dziedzictwa kulturowego	<ol style="list-style-type: none"> Remonty obiektów zabytkowych. Zabezpieczenie stanowisk archeologicznych przed nieuprawnioną eksploracją. Działania edukacyjne zmierzające do podtrzymania i kształtowania świadomości społeczności lokalnych, poczucia tożsamości i odpowiedzialności za dobra kultury materialnej i niematerialnej. Zachowanie tradycyjnego nazewnictwa obiektów kultury materialnej. Współpraca ze służbami konserwatorskimi, jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi w zakresie poprawy stanu obiektów dziedzictwa kulturowego

II. Zagrożenia wewnętrzne potencjalne

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń ¹⁾	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Zagrożenia ze strony niepożądanych gatunków owadów w lasach PPN ²⁾	<ol style="list-style-type: none"> Wykładanie pułapek na owady. Korowanie drewna zasiedlonego przez niepożądane gatunki owadów. Usuwanie wybranych drzew zasiedlonych przez niepożądane gatunki owadów
2	Eutrofizacja wód prowadząca do niekorzystnych zmian w składzie flory i fauny PPN ²⁾	<ol style="list-style-type: none"> Retencjonowanie wód miejscowych. Preferowanie drzew i krzewów iglastych mających właściwości deutfizacyjne w sąsiedztwie zbiorników i cieków wodnych. Tworzenie korzystnych warunków do wzrostu procesów torfotwórczych. Minimalizowanie możliwości przedostawania się nadmiernej ilości biogenów do wód PPN²⁾ przez utrzymanie grobli, przetamowań, częściowe zasypywanie rowów

3	Zmniejszanie dopływu wody do stawów, spowodowane zarastaniem i zamulaniem rowów doprowadzających wodę	Ręczne oczyszczanie rowów doprowadzających wodę do stawów
4	Zubożenie liczebności oraz zmiany struktury ichtiofauny w wyniku powstawania zimowego zjawiska przyduchy (odtlenienie wody pod lodem) związanego z niekorzystnymi warunkami meteorologicznymi	Doraźna poprawa warunków tlenowych poprzez wiercenie przerębli
5	Zagrożenie pożarowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profilaktyka przeciwpożarowa – prowadzenie edukacji przeciwpożarowej. 2. Patrolowanie i obserwowanie terenu w celu wykrywania pożarów we wczesnym stadium ich rozwoju. 3. Utrzymywanie właściwego stanu dojazdów pożarowych. 4. Utrzymanie łączności przeciwpożarowej z jednostkami Państwowej Straży Pożarnej oraz z punktami alarmowo-dyspozycyjnymi z przylegających nadleśnictw. 5. Montaż szlabanów uniemożliwiających wjazd pojazdów do lasu. 6. Coroczne aktualizowanie dokumentu „Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lasu”
6	Wydeptywanie roślinności i zaśmiecanie szlaków turystycznych i ścieżek przyrodniczych poprowadzonych wśród torfowisk i lasów oraz na pozostałych miejscach udostępnionych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonanie nowych oraz remont istniejących obiektów infrastruktury edukacyjnej i turystycznej. 2. Porządkowanie obszarów udostępnionych. 3. Systematyczne kontrole obszaru PPN²⁾. 4. Działania edukacyjne w zakresie zachowań minimalizujących negatywne oddziaływanie na przyrodę
7	Kłusownictwo, kradzieże drewna, nielegalne pozyskiwanie płodów runa leśnego i surowców zielarskich	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udostępnianie i rozpowszechnianie informacji o przepisach obowiązujących w PPN²⁾. 2. Patrolowanie zagrożonych obszarów i obiektów PPN²⁾. 3. Usuwanie urządzeń kłusowniczych. 4. Współpraca z Policją, Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe, samorządami lokalnymi oraz lokalnymi organizacjami turystycznymi w zakresie prewencji. 5. Szkolenie pracowników PPN²⁾ i Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz funkcjonariuszy Policji w zakresie umiejętności rozpoznawania gatunków roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową oraz obowiązujących regulacji prawnych

III. Zagrożenia zewnętrzne istniejące

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń ¹⁾	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich
-----	--	--

		skutków
1	<p>Zmiany ilościowe i jakościowe zasobów wodnych, w szczególności polegające na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obniżeniu zwierciadła wód podziemnych w wyniku: <ol style="list-style-type: none"> a) działalności górniczej kopalni węgla kamiennego w Bogdance, eksploatacji ujęć wody podziemnej oraz eksploatacji złóż torfu, b) zmiany kierunku przepływu wód w wyniku działalności górniczej kopalni węgla kamiennego w Bogdance; 2) pogorszeniu jakości wód podziemnych i powierzchniowych w wyniku zanieczyszczeń pochodzących z szamb i nielegalnych składowisk odpadów oraz w wyniku nadmiernego dopływu substancji biogenych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stały monitoring ilościowy i jakościowy zasobów wodnych w rejonie PPN²⁾. 2. Działanie na rzecz zrównoważonego gospodarowania wodą w zlewniach całego regionu Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego, północnej części Pagórów Chełmskich i Garbu Włodawskiego. 3. Działanie na rzecz odstąpienia od planów eksploatacji węgla kamiennego w bezpośrednim sąsiedztwie PPN²⁾. 4. Działanie na rzecz uzależnienia zgody na eksploatację torfów od wyników oceny wpływu na środowisko, w tym stosunki wodne PPN²⁾. 5. Promowanie nowoczesnych technologii w gospodarstwach oraz oszczędności wody. 6. Propagowanie racjonalnej gospodarki rolnej – właściwe korzystanie z nawozów sztucznych, pestycydów i herbicydów (odpowiednia dawka i czas aplikowania). 7. Okresowe kontrole jakości wód gruntowych w otoczeniu potencjalnych miejsc wypływów ścieków (punktowych i liniowych)
2	<p>Zmiany biocenotyczne w ekosystemach wodnych, w szczególności polegające na obniżeniu jakości parametrów fizyczno-chemicznych wody na skutek dopływu związków biogenych (azotu i fosforu) oraz innych związków chemicznych (biocydy, hormony) z oczyszczalni ścieków oraz obszarów rolnych i leśnych położonych wokół PPN²⁾, a także za pośrednictwem Kanału Wieprz-Krzna</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działanie na rzecz stosowania możliwie najnowocześniejszych i najskuteczniejszych technologii oczyszczania ścieków, umożliwiających uzyskanie znacznie lepszych parametrów niż zakładają obowiązujące normy. 2. Propagowanie racjonalnej gospodarki rolnej – właściwe korzystanie z nawozów sztucznych, pestycydów i herbicydów (odpowiednia dawka i czas aplikowania). 3. Monitorowanie jakości wód dopływających zasilających obszar PPN²⁾
3	<p>Zaburzenia struktury i funkcji biocenoz wodnych wywołane zmianami klimatycznymi polegające w szczególności na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) silnych fluktuacjach zasilania opadowego; 2) zmianach chemizmu wód, pojawianiu się gatunków obcych; 3) zmianach tempa obiegu wody, zmianach klimatu świetlnego w zbiornikach wodnych; 4) zmianach w sieciach troficznym w związku ze zwiększoną dostawą rozpuszczonej materii organicznej 	<p>Ograniczanie wpływu zagrożenia przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) retencjonowanie wód w jeziorach; 2) spłycenie rowów odwadniających oraz utrzymywanie piętrzeń na rzekach – stałych lub okresowych
4	<p>Prace melioracyjne realizowane w sąsiedztwie PPN²⁾, skutkujące zmianą</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działanie na rzecz utrzymania właściwego poziomu i dobrego stanu wód powierzchniowych w otulinie PPN²⁾.

	stosunków wodnych na obszarach chronionych, w tym obniżeniem poziomu wód gruntowych lub eutrofizacją środowiska	2. Działanie na rzecz zabezpieczenia przed osuszeniem terenów podmokłych hydrograficznie powiązanych z obszarem PPN ²⁾
5	Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin lub ich wycinkowy charakter, powodujący powstawanie rozproszonej zabudowy burzącej walory krajobrazowe	Działanie na rzecz rozwoju i poprawy jakości systemu opracowań planistycznych obejmujących obszar PPN ²⁾ i jego otuliny

IV. Zagrożenia zewnętrzne potencjalne

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń ¹⁾	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Zmiany ilościowe i jakościowe zasobów wodnych, w szczególności polegające na: <ol style="list-style-type: none"> 1) obniżeniu się zwierciadła wody podziemnej oraz zmiany kierunku przepływu wód w wyniku działalności planowanych w rejonie PPN²⁾ nowych kopalni węgla kamiennego oraz miejsc eksploatacji gazu łupkowego; 2) obniżeniu zwierciadła wód podziemnych na skutek eksploatacji nowych ujęć wody podziemnej; 3) pogorszeniu jakości wód powierzchniowych w wyniku dostawania się do wód zanieczyszczeń atmosferycznych pochodzących z planowanej elektrowni w okolicach Łęcznej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ustalenie z jednostkami samorządu terytorialnego wspólnych rozwiązań problemów środowiskowych badanego terenu. 2. Działanie na rzecz odstąpienia od planów eksploatacji węgla kamiennego i gazu łupkowego w sąsiedztwie PPN²⁾
2	Pożary lasów	Współpraca z nadleśnictwami w otulinie PPN ²⁾ w zakresie ochrony przeciwpożarowej
3	Zanieczyszczenie powietrza pochodzenia antropogenicznego (niska emisja, motoryzacja)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propagowanie wykorzystania najnowszych technik oczyszczenia gazów i wyłapywania pyłów. 2. Propagowanie niskoemisyjnych źródeł ciepła oraz wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych. 3. Działanie na rzecz ograniczania ruchu pojazdów spalinowych na obszarze PPN²⁾
4.	Choroby o charakterze epizootii	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring stanu zdrowotnego populacji zwierząt. 2. Opracowanie i wdrożenie procedur postępowania w przypadku stwierdzenia epizootii lub zaobserwowania niepokojących objawów chorobowych

¹⁾ Ocena zagrożeń wyraża się w uszeregowaniu od najistotniejszego.

**OPIS SPOSOBÓW OCHRONY CZYNNEJ EKOSYSTEMÓW, Z PODANIEM RODZAJU,
ROZMIARU I LOKALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ**

Sposoby ochrony czynnej ekosystemów na obszarach ochrony czynnej

I. W ekosystemach leśnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	1. Wyznaczenie i wycięcie części drzew zasiedlonych przez owady oraz grzyby. 2. Korowanie drewna zasiedlonego przez owady w litych drzewostanach sosnowych sztucznego pochodzenia	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
2	Obserwowanie występowania brudnicy mniszki (<i>Lymantria monacha</i>) oraz kornika ostrozębnego (<i>Ips acuminatus</i>) na wywieszonych pułapkach zapachowych (feromonowych)	160 pułapek	Obszar ochrony czynnej
3	Kontrolne poszukiwania na stałych powierzchniach próbnych gatunków niepożądanych owadów dla sosny (<i>Pinus L.</i>)	26 prób	Obszar ochrony czynnej
4	Kontrolne poszukiwania pędraków w glebie szkółki leśnej	15 prób	159s
5	Cięcia pielęgnacyjne o charakterze trzebieży wczesnych polegające na regulacji składu gatunkowego i struktury wiekowej w drzewostanach fazy dorostania	0,76 ha	34d
6	Cięcia pielęgnacyjne o charakterze trzebieży późnych polegające na regulacji składu gatunkowego i struktury wiekowej w drzewostanach fazy optymalnej	12,52 ha	34ax, 34fx, 92g, 112f, 135t, 160b, 160f, 160j, 168g, 309ax, 309bx, 309dx, 309kx
7	Cięcia stabilizujące – utrzymanie obecnej struktury gatunkowej, utrzymanie stabilności drzewostanów o składzie gatunkowym zgodnym z potencjalną roślinnością naturalną	47,04 ha	5m, 5n, 5s, 6k, 9d, 9h, 9j, 34bx, 57j, 59f, 110r, 110w, 112j, 166h, 232c, 308c
8	Cięcia rekonstrukcyjne związane z przebudową drzewostanu w celu przekształcenia ich składu gatunkowego na bliższy naturalnemu	0,42 ha	34a, 34g
9	Przygotowanie podłoża do podsadzeń w	2,04 ha	17b, 18g, 33a, 33c, 102i,

	celu polepszenia warunków świetlnych i wilgotnościowych w miejscach wprowadzania podsadzeń		161g, 184ox, 184mx, 206b, 213a
10	Podsadzenia gatunków właściwych leśnym zbiorowiskom naturalnej roślinności potencjalnej (dolesienia luk i przerzedzeń, poprawki i uzupełnienia)	4,41 ha	17b, 18g, 33a, 33c, 51h, 102i, 106l, 161g, 169c, 184mx, 184ox, 188o, 188r, 206b, 207a, 213a, 214a, 220b, 232c
11	1. Hodowla materiału sadzeniowego drzew i krzewów w szkółce.] 2. Remont ogrodzenia szkółki. 3. Ustawienie wiaty na narzędzia i sprzęt	1,63 ha 1 sztuka 1 obiekt	159s, 159t, 159s, 159t, 159f 159f
12	1. Ograniczenie występowania gatunków obcego pochodzenia przez usuwanie: 1) dębu czerwonego (<i>Quercus rubra</i>); 2) czeremchy amerykańskiej (<i>Padus serotina</i>); 3) robinii akacjowej (<i>Robinia pseudoacacia</i>); 4) klonu jesionolistnego (<i>Acer negundo</i>). 2. Ograniczenie występowania gatunków obcego pochodzenia – czeremchy amerykańskiej (<i>Padus serotina</i>) przez usuwanie owocujących osobników	13,64 ha Według potrzeb	307o, 307r, 307s, 307t, 307x, 307z, 315c, 315d, 315f, 315g, 315h, 315l Obszar ochrony czynnej
13	Pielęgnacja podsadzeń i istniejących odnowień naturalnych	3,33 ha	78f, 158j, 169b, 169c, 188j, 188r, 204a, 206b, 213a, 214a, 215k, 232c
14	Spulchnianie gleby przy pasach przeciwpożarowych	1 200 m	33 h, 60g, 71kx, 161r, 200n, 200p, 200t, 204f, 205a, 255j, 345a
15	Usuwanie suchych gałęzi zalegających na pasach przeciwpożarowych wzdłuż dróg publicznych oraz przy obiektach turystycznych	6,12 ha	33a, 33c, 33j, 60g, 194c, 194i, 194h, 200i, 200k, 200l, 200m, 200n, 200p, 200t, 204f, 205a, 255j
16	Pełnienie dyżurów przeciwpożarowych w Punkcie Alarmowo-Dyspozycyjnym	1 518 roboczogodzin	Ośrodek Dydaktyczno-Administracyjny w Urszulinie (266d)
17	Utrzymanie właściwego stanu dojazdów pożarowych	Według potrzeb	Obszar ~~Obwody ochronne~~ PPN ²⁾
18	Konserwacja, malowanie i montaż szlabanów uniemożliwiających wjazd do	54 sztuki	~~Obszar Obwody ochronne~~ PPN ²⁾

	lasu		
19	1. Wykonanie i montaż nowych tablic informacyjno-granicznych. 2. Konserwacja i malowanie tablic informacyjno-granicznych	36 sztuk 72 sztuki	<u>Obszar Obwody ochronne</u> PPN ²⁾
20	1. Wykonanie ogrodzenia ograniczającego szkody w uprawach leśnych powodowane przez zwierzynę łowną. 2. Naprawa istniejących grodzień ograniczających szkody w uprawach leśnych powodowane przez zwierzynę łowną	3,58 ha Według potrzeb	1. 17b, 18g, 33a, 33c, 102i, 184ox, 184mx, 188o, 188p, 188r, 206b, 213a, 214a, 220b. 2. <u>Obszar Obwody ochronne</u> PPN ²⁾
21	Wykonanie odstrzałów redukcyjnych ograniczających szkody w uprawach rolnych i leśnych, odstrzał redukcyjny gatunków łownych dzik (<i>Sus scrofa</i>), jeleń (<i>Cervus elaphus</i>), sarna (<i>Capreolus capreolus</i>) zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie	1. Jeleń (<i>Cervus elaphus</i>) – do 5 sztuk. 2. Dzik (<i>Sus scrofa</i>) – według potrzeb. 3. Sarna (<i>Capreolus capreolus</i>) – do 8 sztuk	Obszary ochrony czynnej

II. W nieleśnych ekosystemach lądowych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Wycinanie drzew i krzewów oraz odrośli z wybranych fragmentów łąk, torfowisk i wrzosowisk w celu zachowania właściwego stanu siedliska oraz ograniczenie zarastania	98,35 ha	37m, 97g, 97l, 98g, 99d, 109f, 110l, 135g, 137o, 147l, 147m, 205y, 230g, 230j, 230l, 256j, 314i, 315m, 316m, 318c, 319c, 320b, 321a, 321b, 322a, 322b, 323a, 324a, 324b, 325a, 332m, 332p, 335b, 336b, 337b, 338a, 338b, 339a, 339b, 340a, 340b, 347a, 348a, 349a, 349d, 349f, 349g, 350a, 350d, 360b, 360d, 360f, 361a, 361b, 361c, 361d, 361m, 361o, 361hx, 362c, 370h
2	Koszenie oraz zebranie skoszonej biomasy lub wypas z obowiązkiem wykaszania niedojadów w celu odtworzenia lub zachowania właściwego stanu siedlisk łąkowych, szuwarowych, ziołoroślowych oraz muraw napiaskowych	858,05 ha	8h, 12p, 13m, 13p, 13y, 13ax-13jx, 15h, 15ax, 21a, 22f, 22h, 22k, 23j, 23n, 24d, 24g, 24h, 24j, 25f, 25h, 25j, 25l, 25o, 25p, 25t, 25x, 25z, 25cx, 26f, 26k, 26t, 26dx, 28f, 34z, 34kx, 34sx, 37c, 37k, 38b, 39a, 40d, 41d, 42f, 43d, 44d, 45d, 45i, 46g, 46j, 46s, 46t, 46cx, 46gx, 46hx, 46kx-46nx, 46px-46sx, 46zx, 47g,

		47z, 47bx, 47gx, 48j, 48t, 48bx, 48gx, 49f, 50rx, 52c, 52d, 52i, 52t, 52w, 66b, 66d, 66j, 66m, 67a, 68a, 69d, 70g, 70o, 71a, 71g, 72b, 72g, 73a, 73x, 74b, 74p, 74r, 74jx, 75f, 76b, 76g, 76i-76k, 77r, 79j, 90c, 90k, 90mx, 90px, 90gy, 90iy, 91x, 91gx, 93d, 94b, 98g, 99d, 135g, 135o-135r, 143o, 144n, 144s, 144y 154g, 159c, 159f, 159k, 184dx, 184gy, 185p, 186n, 186o, 188ix, 189i, 201h, 201p, 201fx, 202b, 202f, 202h, 202fx, 203d, 203f, 204o, 205b, 206f, 208j, 208k, 208cx, 208gx, 208ix, 208rx, 208yx, 208dy, 208gy, 208iy, 210a, 210s, 210t, 215f, 219f, 221c, 221f, 221Asx, 221xx, 221by, 222k, 222s, 222w, 222ax, 222cx, 222rx, 222sx, 222tx, 222by, 222cy, 230b, 230h, 230k, 230m, 231b, 231j, 231o, 233bx, 236d, 237g, 238a, 241c, 241g, 241h, 241l, 241m, 241w, 242b, 242g, 246g, 246k, 246n, 247a, 247m, 247ox, 247z, 251a, 256p, 256x, 256fy, 257sx, 257tx, 257wx, 257ay, 257by, 261w, 261ox, 263w, 309z, 309hx, 310c, 310f, 310k, 311b, 311c, 311f-311h, 312c, 312f, 312h, 313i, 313k, 313n, 313r, 314i, 316m, 329f, 331d, 331f, 331h, 332x, 333w, 334h, 340d, 341b, 341h, 341i, 342b, 342c, 342g, 342h, 342n, 342x, 344c, 344d, 344f, 345b, 345f, 345g, 345l, 345m, 345o, 346d, 346g, 346i, 346k, 346n, 348a, 351b, 351f, 352h-352l, 352o-352x, 353h, 353j, 353p, 353r, 353t, 353x-353z, 353ax-353fx, 354a, 354b, 354g, 354n, 354p, 354s, 354w-354y, 355f, 355h,
--	--	---

			355i, 355k, 355l, 355o, 355p, 356a-356c, 356f, 356j, 356n, 357ty, 358a, 358b, 358j, 360b, 360i, 361b, 361m-361o, 361t, 361y, 361z, 361kx, 362c, 362p, 362cx, 363g, 363h, 363k, 363o, 363s-363y, 364a, 364b, 364f-364l, 364n, 365f, 365i, 365k, 365n, 366a, 366c, 366f-366j, 366l, 366m, 366p, 366s, 366z, 366ax, 366gx, 366jx, 366kx, 366mx, 366nx, 366rx, 366sx, 366tx, 366xx, 366yx, 367a-367d, 367g-367i, 367l, 367n, 367o, 367r, 367s, 367x, 367gx, 367hx, 367kx, 368b, 368c, 368n, 368o, 368r-368x, 368z, 370a-370c, 370h, 371b-371d, 371g, 371i, 371s, 371t
3	Ekstensywna uprawa lub koszenie gruntów ornych w celu utrzymania tradycyjnej formy gospodarowania	161,98 ha	8gx, 47w, 48k, 50wx, 74n, 91dx, 135o, 143p, 143r, 146hy, 147gy, 147ix, 147lx, 148p, 148z, 149cx, 150s, 150t, 159f, 159p, 184dx, 184fx, 190b, 190h, 202s, 205s, 221b, 221g, 221i, 221Am, 221p, 221dy, 222fy, 222gy, 222wx, 241d, 242f, 256ax, 309cx, 309fx, 309jx, 310a, 310d, 310g, 311a, 311d, 312b, 312d, 312g, 313j, 313s, 332x, 341c, 341d, 342h, 342l, 343w, 345a, 346a, 355k, 356p, 357ix, 360j, 361w, 362m, 363a, 364t, 365a, 366f, 366p, 366ay, 367dx, 367lx, 367m, 368d, 368bx, 370b, 370g
4	Koszenie oraz zebranie i wywiezienie skoszonej biomasy w celu zachowania właściwego stanu siedlisk torfowiskowych	515,41 ha	135g, 137b, 153c, 244c, 308d, 308l, 308o, 308r, 310l, 312j, 313t, 318c, 319c, 320b, 321b, 322b, 323a, 324b, 325a, 329c, 330b, 334c, 335b, 336b, 337b, 339b, 342m, 343a, 343f, 344a, 345m, 345dx, 347a, 348a, 348f, 348j, 348k, 348l, 349a, 349d, 349f, 349g, 349i, 350a, 352d, 353a,

			353d, 353f, 353g, 354a, 355a, 356a
5	Ograniczenie występowania gatunków obcych przez usuwanie: 1) dębu czerwonego (<i>Quercus rubra</i>); 2) czeremchy amerykańskiej (<i>Padus serotina</i>); 3) robinii akacjowej (<i>Robinia pseudoacacia</i>); 4) klonu jesionolistnego (<i>Acer negundo</i>); 5) owocujących osobników czeremchy amerykańskiej (<i>Padus serotina</i>)	2,00 ha	316g
		Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej

III. W ekosystemach wodnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja
1	Spowolnienie odpływu i retencjonowanie wód miejscowych przez remont i konserwację istniejących grobli, mniczków, przetamowań i innych urządzeń poprawiających gospodarowanie wodą	Według potrzeb	Zlewnie: 1) Jezior: Moszne, Karaśne, Długie, Łukie; 2) Torfowiska Orłowskiego; 3) Łąk Zienkowskich; 4) Bagna Staw; 5) Bagna Bubnów; 6) Durnego Bagna; 7) Cieku Olszowo; 8) Stawów Pieszowolskich; 9) Stawów Bruskich
2	Prowadzenie okresowego monitoringu ilościowego i jakościowego zasobów wodnych	Stałe punkty pomiarowe	Zlewnie: 1) Jezior: Moszne, Karaśne, Długie, Łukie; 2) Torfowiska Orłowskiego; 3) Łąk Zienkowskich; 4) Bagna Staw; 5) Bagna Bubnów; 6) Durnego Bagna; 7) Cieku Olszowo; 8) Stawów Pieszowolskich; 9) Stawów Bruskich
3	1. Przebudowa struktury gatunkowej ichtiofauny przez selektywne odłowy gatunków obcych: 1) karasia srebrzystego (<i>Carassius gibelio</i>); 2) sumika karłowatego (<i>Ameiurus nebulosus</i>); 3) amura białego (<i>Ctenopharyngodon idella</i>). 2. Zarybianie: 1) szczupakiem (<i>Esox lucius</i>);	Na powierzchni 346,50 ha	1. Jeziora – Łukie, Długie, Moszne. 2. Stawy Pieszowolskie. 3. Stawy Bruskie

	2) karasiem pospolitym (<i>Carassius carassius</i>); 3) linem (<i>Tinca tinca</i>)	400 kg 200 kg 200 kg	Jezioro – Łukie, Stawy Pieszowolskie
4	Ochrona ichtiofauny przed niekorzystnymi warunkami abiotycznymi – wiercenie przerębli w okresie zimowym w przypadku długo utrzymującej się pokrywy lodowej	Według potrzeb	1. Jeziora – Łukie, Długie, Moszne. 2. Stawy Pieszowolskie. 3. Stawy Bruskie

IV. Inne, według specyfikacji PPN²⁾

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja
1	1. Bieżące remonty, konserwacja i uzupełnienie infrastruktury turystycznej i edukacyjnej: 1) miejsca postojowe; 2) ogrodzenia; 3) miejsca odpoczynku; 4) wieże widokowe; 5) zadaszenia; 6) pomosty pływające i kładki. 2. Uzupełnienie oznakowania obszarów i miejsc udostępnianych	61 obiektów turystycznych i edukacyjnych	1. Szlaki turystyczne. 2. Ścieżki przyrodnicze. 3. Ścieżka przyrodniczo-historyczna
2	Porządkowanie terenów udostępnionych dla turystyki i amatorskiego połowu ryb: 1) zbieranie i wywożenie odpadów; 2) wykaszanie, przycinanie oraz dosadzanie drzew i krzewów	7 ścieżek przyrodniczych, ścieżka rowerowa, 6 szlaków turystycznych i 12 stanowisk wędkarskich	1. Szlaki turystyczne. 2. Ścieżki przyrodnicze. 3. Ścieżka przyrodniczo-historyczna. 4. Miejsca wyznaczone do połowu ryb na obszarze PPN ²⁾
3	Budowa i urządzenie Ośrodka Edukacyjnego-Tradycyjnej Zagrody Poleskiej „Poleskie Sioło” – służącego edukacji ekologicznej oraz zachowaniu i promowaniu dziedzictwa kulturowego	1 obiekt	Obwód ochronny Łowiszów
4	Utrzymanie punktów widokowych – usuwanie przesłaniających widok drzew, krzewów oraz koszenie roślinności szuwarowej	Według potrzeb	Obszar PPN ²⁾

- 1) Obszary obejmujące ekosystemy leśne, nieleśne lądowe i wodne podzielone są na oddziały oznaczone liczbami lub liczbami i dużymi literami oraz pododdziały oznaczone znakami oddziału i małymi literami.
- 2) PPN – Poleski Park Narodowy.

OPIS SPOSOBÓW OCHRONY CZYNNEJ GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT

I. Sposoby ochrony czynnej gatunków roślin na obszarach ochrony czynnej

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Buławnik czerwony (<i>Cephalanthera rubra</i>). 2. Buławnik wielkokwiatowy (<i>Cephalanthera damasonium</i>). 3. Kosaciec syberyjski (<i>Iris sibirica</i>). 4. Storzyczek kukawka (<i>Orchis militaris</i>). 5. Wawrzynek wilczełyko (<i>Daphne mezereum</i>). 6. Tłustosz pospolity dwubarwny (<i>Pinguicula vulgaris L. subsp. bicolor</i>). 7. Obuwik pospolity (<i>Cypripedium calceolus</i>). 8. Pełnik europejski (<i>Trollius europaeus</i>). 9. Kruszczyk błotny (<i>Epipactis palustris</i>). 10. Kukułka plamista (<i>Dactylorhiza maculata</i>). 11. Kukułka krwista żółtobiała (<i>Dactylorhiza incarnata subsp. ochroleuca</i>). 12. Mieczyk dachówkowaty (<i>Gladiolus imbricatus</i>). 13. Brzoza niska (<i>Betula humilis Schrank</i>). 14. Wierzba lapońska (<i>Salix lapponum</i>). 15. Wierzba borówkolistna (<i>Salix myrtilloides</i>). 16. Goździk pyszny (<i>Dianthus superbus</i>). 17. Gnidosz królewski (<i>Pedicularis sceptrum-carolinum</i>). 18. Goryczka wąskolistna (<i>Gentiana pneumonanthe</i>). 19. Goryczuszka błotna (<i>Gentianella uliginosa</i>). 20. Goryczuszka gorzkawa (<i>Gentianella amarella</i>). 21. Lipiennik Loesela (<i>Liparis loeselii</i>). 22. Aldrowanda pęcherzykowata (<i>Aldrovanda vesiculosa</i>). 23. Naparstnica zwyczajna 	Ochrona wzmacnianie i odtwarzanie oraz monitoring populacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usuwanie części drzew i krzewów zacieńających stanowiska gatunków chronionych. 2. Wykaszenie roślinności hamującej wzrost gatunków chronionych. 3. Zasilenie populacji wierzby lapońskiej i borówkolistnej osobnikami z hodowli <i>ex situ</i>. 4. Kontrola liczebności i rozmieszczenia gatunków objętych ochroną gatunkową. 5. Wykupy gruntów

	<p>(<i>Digitalis grandiflora</i>).</p> <p>24. Lilia złotogłów (<i>Lilium martagon</i>).</p> <p>25. Haczykowiec błyszczący (<i>Hamatocaulis vernicosus</i>).</p> <p>26. Starodub łąkowy (<i>Osterium palustre</i>)</p>		
--	---	--	--

II. Sposoby ochrony czynnej gatunków zwierząt na obszarach ochrony czynnej

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Przeplatka aurinia (<i>Euphydryas aurinia</i>)	Ochrona biotopu i gatunku	<ol style="list-style-type: none"> Inwentaryzacja i oznakowanie miejsc z oprzędami gąsienic przeplatki aurinii (<i>Euphydryas aurinia</i>) na czarcikęsie łąkowym (<i>Succisa pratensis</i>). Koszenie łąk z pozostawieniem oznakowanych płątów z czarcikęsem łąkowym (<i>Succisa pratensis</i>)
2	<ol style="list-style-type: none"> Zalotka większa (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>). Czerwończyk nieparek (<i>Lycaena dispar</i>) 	Ochrona biotopu i gatunku	Utrzymanie dotychczasowego poziomu wód w rzekach i jeziorach oraz stanu uwilgotnienia siedlisk hydrogeniczných poprzez sterowanie odpływem na ciekach i rowach melioracyjnych obszaru zlewni
3	<ol style="list-style-type: none"> Sikory (<i>Paridae</i>). Kowalik (<i>Sitta europaea</i>). Pełzacz leśny (<i>Certhia familiaris</i>). Krętogłów (<i>Jynx torquilla</i>). Muchołówka żałobna (<i>Ficedula hypoleuca</i>). Pleszka (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>) 	Poprawa warunków lęgowych	<ol style="list-style-type: none"> Czyszczenie istniejących budek lęgowych dla ptaków. Wywieszanie nowych budek lęgowych
4	Cietrzew (<i>Tetrao tetrix</i>)	Restytucja gatunku	<ol style="list-style-type: none"> Monitoring populacji. Wykonanie odstrzałów redukcyjnych lisa (<i>Vulpes vulpes</i>) i jenota (<i>Nyctereutes procyonoides</i>) – zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie. Wykup gruntów będących miejscami bytowania cietrzewia (<i>Tetrao tetrix</i>)
5	Żółw błotny (<i>Emys orbicularis</i>)	Ochrona gatunku i biotopu	<ol style="list-style-type: none"> Lokalizacja i ochrona gniazd przed drapieżnikami (osłony z siatki). Zbieranie jaj z gniazd zagrożonych i zniszczonych. Hodowla młodych osobników w okresie zimowym. Monitoring i ocena efektywności hodowli i wsiedlania młodych osobników. Wykaszenie lub wypas oraz

			<p>wycinanie zakrzaczeń i fragmentaryczna mineralizacja obszarów łęgowskich wraz z wywozem pozyskanej biomasy.</p> <p>6. Koszenie i profilowanie skarp cieków wodnych w miejscach bytowania żółwia błotnego (<i>Emys orbicularis</i>) i wywóz pozyskanej biomasy.</p> <p>7. Wykup gruntów – miejsc bytowania i łęgowskich żółwia błotnego (<i>Emys orbicularis</i>).</p> <p>8. Eliminacja szopa pracza (<i>Procyon lotor</i> oraz norki amerykańskiej (<i>Neovision vision</i>) zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie.</p>
6	Bóbr (<i>Castor fiber</i>)	Ochrona gatunku	Ochrona tam bobrowych przed ingerencją ludzi, przez zamontowanie urządzeń do regulacji poziomu wody w ciekach PPN ¹⁾
7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ptaki szponiaste (<i>Accipitriformes</i>). 2. Sowy (<i>Strigiformes</i>). 3. Bocian czarny (<i>Ciconia nigra</i>). 4. Kraska (<i>Coracias garrulus</i>). 5. Dudek (<i>Upupa epops</i>). 6. Gągoł (<i>Bucephala clangula</i>). 7. Puchacz (<i>Bubo bubo</i>). 8. Puszczyk mszarny (<i>Strix nebulosa</i>) 	Monitoring oraz poprawa warunków łęgowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrola liczebności, rozmieszczenia i stanu zasiedlenia sztucznych gniazd (budek, koszy, platform) oraz ich naprawa i oczyszczanie. 2. Ochrona naturalnych, potencjalnych miejsc gniazdowania, w tym drzew z dziuplami
8	<p>Wybrane gatunki fauny:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) strzebla błotna (<i>Rhynchocypris percunurus</i>); 2) piskorz (<i>Misgurnus fossilis</i>); 3) różanka pospolita (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>); 4) kumak nizinny (<i>Bombina bombina</i>); 5) traszka grzebieniasta (<i>Triturus cristatus</i>); 6) ropucha paskówka (<i>Bufo calamita</i>); 7) żółw błotny (<i>Emys orbicularis</i>); 8) wodniczka (<i>Acrocephalus paludicola</i>); 9) dubelt (<i>Gallinago media</i>); 10) derkacz (<i>Crex crex</i>); 11) kropiatka (<i>Porzana porzana</i>); 12) cietrzew (<i>Tetrao tetrix</i>); 13) bąk (<i>Botaurus stellaris</i>); 14) bączek (<i>Ixobrychus minutus</i>); 15) zielonka (<i>Porzana parva</i>); 16) rybitwa: <ol style="list-style-type: none"> a) rzeczna (<i>Sterna hirundo</i>), b) białoskrzydła (<i>Chlidonias</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring populacji. 2. Poprawa warunków bytowania cennych gatunków rodzimych. 3. Ograniczanie liczebności gatunków zagrażających cennym gatunkom rodzimym 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrola i analiza liczebności, rozmieszczenia i zachowań populacji. 2. Odtwarzanie miejsc bytowania strzebli błotnej (<i>Rhynchocypris percunurus</i>). 3. Wsiedlanie osobników strzebli błotnej (<i>Rhynchocypris percunurus</i>). 4. Wykup gruntów – miejsc bytowania rodzimych gatunków objętych ochroną gatunkową. 5. Eliminacja gatunków zagrażających cennym gatunkom rodzimym: lis (<i>Vulpes vulpes</i>), jenot (<i>Nyctereutes procyonoides</i>), wizon (<i>Neovision vision</i>), szop pracz (<i>Procyon lotor</i>)

	<p><i>leucopterus</i>),</p> <p>c) białowąsa (<i>Chlidonias hybrida</i>),</p> <p>d) czarna (<i>Chlidonias niger</i>);</p> <p>17) sowa błotna (<i>Asio flammeus</i>);</p> <p>18) podgorzałka (<i>Aythya nyroca</i>);</p> <p>19) bocian biały (<i>Ciconia ciconia</i>);</p> <p>20) kuropatwa (<i>Perdix perdix</i>);</p> <p>21) bielik (<i>Haliaeetus albicilla</i>);</p> <p>22) bocian czarny (<i>Ciconia nigra</i>);</p> <p>23) puchacz (<i>Bubo bubo</i>);</p> <p>24) orlik krzykliwy (<i>Aquila pomarina</i>);</p> <p>25) czapla biała (<i>Egretta alba</i>);</p> <p>26) trzmielojad (<i>Pernis apivorus</i>);</p> <p>27) błotniak stawowy (<i>Circus aeruginosus</i>);</p> <p>28) błotniak zbożowy (<i>Circus cyaneus</i>);</p> <p>29) błotniak łąkowy (<i>Circus pygargus</i>);</p> <p>30) żuraw (<i>Grus grus</i>);</p> <p>31) rycyk (<i>Limosa limosa</i>);</p> <p>32) uszatka błotna (<i>Asio flammeus</i>);</p> <p>33) zimorodek (<i>Alcedo atthis</i>);</p> <p>34) dzięcioł czarny (<i>Dryocopus martius</i>);</p> <p>35) dzięcioł zielonosiwy (<i>Picus canus</i>);</p> <p>36) dzięcioł średni (<i>Dendrocopos medius</i>);</p> <p>37) dzięcioł białogrzbisty (<i>Dendrocopos leucotos</i>);</p> <p>38) muchołówka mała (<i>Ficedula parva</i>);</p> <p>39) wydra (<i>Lutra lutra</i>);</p> <p>40) bóbr (<i>Castor fiber</i>);</p> <p>41) łoś (<i>Alces alces</i>);</p> <p>42) jeleń (<i>Cervus elaphus</i>);</p> <p>43) sarna (<i>Capreolus capreolus</i>);</p> <p>44) dzik (<i>Sus scrofa</i>);</p> <p>45) zając (<i>Lepus europaeus</i>);</p> <p>46) wilk (<i>Canis lupus</i>);</p>		
9	<p>1. Sarna (<i>Capreolus capreolus</i>).</p> <p>2. Jeleń (<i>Cervus elaphus</i>)</p>	Ograniczanie negatywnego wpływu czynników atmosferycznych na populację	Wykładanie karmy i uzupełnianie mikroelementów w ramach interwencyjnego dokarmiania zwierzyny płowej w okresie zalegania grubej pokrywy śnieżnej lub występowania silnych mrozów
10	<p>1. Gady – rodzime gatunki;</p> <p>2. Ptaki – rodzime gatunki;</p> <p>3. Ssaki – gatunki:</p> <p>1) borsuk (<i>Meles meles</i>);</p> <p>2) kuna leśna (<i>Martes martes</i>);</p>	Prowadzenie Ośrodka Rehabilitacji Zwierząt	<p>1. Opieka, leczenie i rehabilitacja dzikich zwierząt w Ośrodku Rehabilitacji Zwierząt.</p> <p>2. Utrzymanie, remont i modernizacja obiektów Ośrodka Rehabilitacji</p>

	3) kuna domowa (<i>Martes foina</i>); 4) wydra (<i>Lutra lutra</i>); 5) dzik (<i>Sus scrofa</i>); 6) sarna (<i>Capreolus capreolus</i>); 7) jeleń szlachetny (<i>Cervus elaphus</i>); 8) łoś (<i>Alces alces</i>); 9) jeż wschodni (<i>Erinaceus roumanicus</i>); 10) zając szarak (<i>Lepus Europaeus</i>); 11) wiewiórka pospolita (<i>Sciurus vulgaris</i>)		Zwierząt oraz zakup niezbędnego sprzętu i akcesoriów
--	--	--	--

¹⁾ PPN – Poleski Park Narodowy.

**WYKAZANIE OBSZARÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ ŚCISŁĄ, CZYNNĄ
ORAZ KRAJOBRAZOWĄ**

Lp.	Rodzaj ochrony	Lokalizacja ¹⁾	Powierzchnia ogółem w ha
1	Ochrona ścisła	127c, 128a, 128b, 128j, 138b-138i, 139a-139y, 162d-162j, 212g, 212h, 213h, 213i, 214l, 223h, 223i, 224a-224d, 225a-225d	116,58
2	Ochrona czynna	1, 2b-2t, 3a-3n, 4, 5a-5d, 5h-5s, 6, 7, 8b-8kx, 9, 10, 11, 12a-12j, 12l-12s, 13a, 13c-13h, 13i-13z, 13ax-13lx, 14d, 14g, 14j, 14l, 14s, 14x-14z, 14bx-14dx, 14gx, 15b-15n, 15w-15ax, 16a, 16c-16f, 16j-16n, 16p, 16r, 17a-17h, 17j-17cx, 18, 19, 20, 21a-21d, 22a, 22b, 22f, 22g, 22h, 22k, 22l, 22p-22w, 23a-23f, 23h-23t, 24a, 24c-24p, 25a, 25f, 25g, 25h, 25j-25p, 25t-25z, 25ax, 25cx-25ix, 25kx, 26b-26f, 26g, 26k-26n, 26p-26t, 26y-26ax, 26dx-26ix, 27c, 27f, 27h, 27j, 27m, 27o-27s, 27x, 27z, 27ax, 27gx, 27kx, 27lx, 27nx, 27sx-27wx, 28a-28k, 28n, 28s, 28t, 28ax-28dx, 28gx, 28hx, 29, 30a-30o, 31a-31f, 31h, 31j-31l, 31n-31p, 32b-32dx, 33a-33c, 33f, 33i-33r, 34a-34i, 34r-34lx, 34px-34wx, 35, 36, 37a-37i, 37k-37m, 37r, 37s, 37t, 37x, 37y, 37z, 37ax-37zx, 38a, 38b, 38d-38r, 39a-39f, 40a, 40c-40g, 41a, 41c-41k, 42b, 42d-42j, 43b, 43d-43g, 44b, 44d-44g, 45b, 45d-45i, 46a, 46g, 46j-46o, 46s, 46t, 46x, 46bx, 46cx, 46fx-46hx, 46jx-46nx, 46px-46xx, 47a-47c, 47g, 47h, 47m, 47p-47w, 47z-47cx, 47fx-47hx, 48b, 48c, 48j-48l, 48n, 48o, 48t, 48bx, 48cx, 48gx, 48mx, 49b, 49d, 49f, 49h-49j, 49l, 49m, 49o, 49s, 49t, 50b, 50l-50r, 50y-50ax, 50rx, 50sx, 50wx-50yx, 51a-51h, 51j, 51k, 51m-51r, 52a-52k, 52t-52fx, 52hx, 52ix, 53f-53l, 53n, 53o, 53ax, 53cx, 53dx, 53fx, 54a-54m, 54w-54hx, 55, 56, 57, 58, 59, 60b-60n, 61a, 61h-61w, 62, 63a, 63c-63r, 64, 65a-65i, 65k-65m, 66, 67a-67f, 67h, 67i, 67k-67m, 67o, 67s-67bx, 68, 69a-69g, 69i, 70a, 70d, 70g, 70h, 70m-70r, 71a-71d, 71g, 71h, 71k, 71l-71n, 71w, 71y, 71ax, 71cx, 71ix, 71kx, 72b-72i, 72r, 72x, 73a-73i, 73w, 73x, 74b, 74f-74i, 74m-74r, 74t-74z, 74dx-74ox, 75a, 75f-75i, 76b-76l, 76n-76t, 77a-77d, 77g-77w, 78, 79d-79j, 80b-80cx, 81, 82, 83a-83i, 83k-83o, 83r, 83t-83z, 84a-84m, 85b, 85d, 85h, 85k, 85p, 85r, 86b-86p, 87b, 87c, 87i, 87j, 87n, 87r, 87w, 87z, 87ax, 88g-88j, 88r, 88s, 88y-88ax, 88fx, 88lx-88rx, 89a, 90a-90m, 90o-90s, 90gy-90ky, 90mx-90tx, 91x-91z, 91ax-91rx, 92b-92g, 92i, 92j, 93b-93p, 94, 95a-95k, 96, 97, 98, 99, 100b-100m, 101b-101k, 102b-102y, 103b-103h, 104, 105a, 105c-105r, 106a-106l, 107, 108, 109, 110, 111b-111k, 112, 113m, 113n, 114a-114m, 115d, 115g, 115h, 115l, 115m-115s, 115w, 116d-116h, 116j, 116k, 116n, 116p, 116t, 117, 118k-118n, 119a-119n, 120a-120y, 121b-121j, 122, 123, 124, 125k-125s, 126a-126c, 126f, 126h, 126i, 126l,	8 356,37

126m, 127a, 127b, 127d-127k, 128c-128i, 128k, 129, 130, 131, 132, 133, 134a-134t, 135a-135r, 135t, 136, 137a-137p, 138a, 140b, 140g, 140i, 140r-140z, 140ax-140cx, 140jx-140mx, 140sx-140xx, 140dy-140gy, 140ly-140py, 140wy-140yy, 140oz, 141a-141d, 141g-141i, 142, 143a-143r, 144b-144o, 144r-144t, 144z, 144y, 144kx, 145b-145r, 145t-145y, 145cx-145fx, 145kx, 145wx, 145yx, 146a, 146g, 146j-146s, 146w, 146y, 146dx, 146kx, 146nx, 146tx-146yx, 146hy, 147k-147m, 147cx-147px, 147sx-147yx, 147ay, 147by, 147fy, 147gy, 147oy-147xy, 147cz, 147dz, 148a-148h, 148m-148p, 148z, 149d-149g, 149n-149r, 149w, 149y, 149z, 149cx, 149fx, 149gx, 150c, 150f, 150g, 150k, 150l, 150s-150x, 150gx, 150hx, 150kx-150ox, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158a-158j, 158l, 158o, 158s, 159a-159h, 159j-159l, 159o, 159p, 159s, 159t, 159x, 159y, 159hx, 160a-160k, 160m, 161a-161p, 162a-162c, 162k-162m, 163, 164, 165, 166, 167, 168b-168i, 169b-169g, 170b-170h, 170k, 170s, 171c, 171f, 171i, 171k, 171p-171t, 171ax-171dx, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183a-183c, 183f, 183h, 183i, 183k, 183m, 183n, 183p, 183r, 183t, 184a, 184b, 184d, 184f, 184h, 184j, 184m, 184p, 184s-184w, 184y, 184ax, 184cx-184gx, 184jx, 184mx, 184ox, 184sx, 184yx, 184ay-cy, 184fy, 184iy, 185, 186, 187a, 187d, 187k, 187l, 187n, 187o, 187w-187ax, 187cx-187fx, 188b, 188g, 188j, 188m, 188o-188r, 188w, 188z, 188bx, 188dx, 188gx, 188ix, 188jx, 189b-189o, 190b, 190g-190j, 190m, 190n, 190r-190t, 190y, 190ix-190tx, 191a-191f, 191h-191j, 192, 193, 194a, 194c-194i, 195a-195c, 195f-195h, 195j-195r, 196c-196r, 197b, 197d, 197g, 197i, 197l, 197p, 197s, 197w, 197ax, 197cx, 197fx, 197ix, 197kx, 197mx, 198c, 198f, 198j, 198l, 198n, 198p, 198s, 198w, 198z, 198ax, 198dx, 198gx, 198ix, 198kx, 198lx, 198nx, 198px-198sx, 198tx, 198wx, 198yx-198ay, 198cy, 198fy, 198hy, 198ky, 198oy, 198ry-198wy, 198yy, 198az, 199b-199r, 200b-200n, 200p-200bx, 200dx, 201g-201i, 201n-201p, 201x, 201bx-201fx, 201mx, 201nx, 201px-201tx, 202a, 202b, 202f, 202h, 202l, 202m, 202o, 202s, 202z, 202fx, 202ix, 203b, 203d-203g, 203l-203n, 203r-203t, 203w, 204a-204h, 204j-204o, 205a-205g, 205i, 205o-205y, 206, 207a, 208g-208k, 208r-208t, 208cx, 208fx, 208gx, 208ix, 208px, 208rx, 208yx, 208zx, 208ay-208jy, 209, 210a, 210f, 210i, 210j, 210l, 210m, 210o-210cx, 211a, 211d-211o, 212a-212f, 213a-213g, 214a-214k, 215, 216, 217, 218a-218h, 219b, 219f-219h, 220b, 220c, 220d, 221b-221k, 221mx-221zx, 221Aa-221t, 221rx-221dy, 222a-222nx, 222px-222gy, 223a-223g, 223j-223k, 224f-224j, 226, 227, 228, 229, 230a-230m, 231a-231c, 231h, 231j-231o, 232, 233a-233c, 233r-233z, 233ax-233cx, 234, 235, 236, 237, 238a-238h, 238j-238n, 239, 240, 241c-241fx, 242, 243, 244, 245, 246a-246o, 247a-247i, 247k-247o, 247w-247ax, 247fx-247jx, 247ox-247rx, 248c-248g, 249, 250, 251a, 251ly-251ny, 251py, 251yy, 251cz-251nz, 252, 253, 254, 255, 256f-256j, 256l-256p,

		256t-256x, 256ax, 256sx-256ty, 257c, 257f, 257i, 257l, 257n-257p, 257s-257z, 257gx-257ix, 257rx-257my, 258, 259a-259l, 259o, 259ix-259lx, 259Acx-259gx, 259mx-259ox, 260b, 260c, 260d-260j, 260bx-260lx, 260wx-260dy, 261a-261k, 261p-261tx, 261xx, 261yx, 262h-262k, 262p-262t, 262ax-262fx, 262ix, 262jx, 262mx-262ox, 262yx-262dy, 262xy-262dz, 263a, 263t-263ix, 264b, 265b-265g, 266b, 266c, 302a-302f, 302k-302jx, 303b-303r, 304, 305, 306, 307, 308, 309y-309lx, 310, 311, 312b-312j, 313i-313t, 314b-314k, 315b-315n, 316b-316n, 318b, 318c, 319b, 319c, 320a, 320b, 321a, 321b, 322a, 322b, 323a-323b, 324a, 324b, 325a-325b, 326a-326f, 327a-327g, 328a-328c, 328f-328j, 329a-329g, 330, 331, 332l-321r, 321x-321z, 333n, 333w, 333x, 334a-334h, 335a-335g, 335fx-335ox, 336a-336f, 337, 338a-338c, 339a-339d, 340a-340d, 341a-341j, 342, 343, 344a-344h, 345, 346a, 346c-346r, 347a-347h, 347w-347y, 348, 349, 350a-350d, 351a-351j, 352, 353, 354, 355, 356, 357a-357g, 357z-357ix, 357ly-357ty, 358, 359, 360, 361a-361d, 361j-361ix, 361kx, 362b-362h, 362l-362p, 362x, 362z-362cx, 363a-363cx, 364, 365, 366a-366x, 366z-366ay, 367, 368a-368z, 368bx, 369, 370a-370k, 370p-370s, 371b-371t, 372, 373, 374	
3	Ochrona krajobrazowa	2a, 3o, 5f, 5g, 8a, 12k, 13b, 14a-14c, 14f, 14h, 14i, 14k, 14m-14r, 14t, 14w, 14x, 14z, 14ax, 14fx, 14hx-14mx, 15a, 15o-15t, 16b, 16g-16i, 16o, 17i, 21f, 22c-22d, 22i, 22j, 22m-22o, 22x, 23g, 24b, 25b-25d, 25i, 25r, 25s, 25bx, 25jx, 25lx, 25mx, 26a, 26h-26j, 26o, 26w, 26x, 26bx, 26cx, 27a, 27b, 27d, 27g, 27i, 27k, 27l, 27n, 27t, 27w, 27y, 27bx-27fx, 27hx-27jx, 27mx, 27ox-27rx, 27xx-27cy, 28l, 28m, 28o-28r, 28w-28z, 28fx, 31g, 31i, 31m, 32a, 33d, 33g, 33h, 34j-34p, 34mx-34ox, 37j, 37n-37p, 37w, 38c, 40b, 41b, 42a, 42c, 43a, 43c, 44a, 44c, 45a, 45c, 46b-46d, 46f, 46h, 46i, 46p, 46r, 46t, 46w, 46y-46ax, 46dx, 46ix, 46ox, 46yx, 46zx, 47d, 47f, 47i-47l, 47n, 47o, 47x, 47y, 47dx, 48a, 48d-48i, 48m, 48p-48z, 48ax, 48dx, 48fx, 48hx-48lx, 49a, 49c, 49g, 49k, 49n, 49p, 49r, 50a, 50c-50k, 50s-50x, 50bx-50px, 50tx, 51i, 51l, 52l-52s, 52cx, 52dx, 52gx, 53a-53d, 53m, 53p-53z, 53bx, 54n-54t, 60a, 61b-61g, 61m-61p, 63b, 65j, 67g, 67j, 67n, 67p, 67r, 69h, 70b, 70c, 70f, 70i-70l, 70s, 71f, 71i, 71j, 71o-71t, 71x, 71z, 71bx, 71dx-71hx, 71jx, 71lx, 72a, 72j-72p, 72s-72w, 72y-72ax, 73j-73t, 73y, 73z, 73ax-73fx, 74a, 74c, 74d, 74j-74l, 74s, 74ax-74cx, 75b-75d, 76a, 76m, 77f,	1 287,34

79a-79c, 79f-79i, 80a, 80dx-80ix, 83h-83j, 83p, 83s, 83ax, 84n-84w, 85a, 85c, 85f, 85g, 85i, 85j, 85l-85o, 85s-85ax, 86a, 87a, 87d-87h, 87k-87m, 87o, 87p, 87s, 87t, 87x, 87y, 87bx-87jx, 88a-88f, 88k-88p, 88t-88x, 88bx-88dx, 88gx-88kx, 89b-89y, 90n, 90t-90lx, 90wx-90fy, 91a-91w, 92a, 92h, 93a, 100a, 101a, 102a, 103a, 105b, 106m, 106n, 111a, 113a-113l, 115a-115c, 115f, 115i-115k, 115m, 115r, 115t, 115x, 116a-116d, 116i, 116l, 116m, 116o, 116r, 116s, 118a-118j, 118o-118r, 121a, 125a-125j, 126d, 126g, 126j, 126k, 126n-126p, 135s, 135w-135ax, 140a, 140c-140f, 140h, 140j-140p, 140w-140z, 140dx-140ix, 140nx-140rx, 140yx-140cy, 140hy-140ky, 140ry-140ty, 140zy-140nz, 141f, 143s-143w, 144a, 144p, 144w, 144x, 144ax-144jx, 144lx, 145a, 145s, 145z-145bx, 145gx-145jx, 145lx-145tx, 145xx, 145zx-145by, 146b-146f, 146h, 146i, 146o-146r, 146t, 146x, 146z-146cx, 146fx-146gy, 146iy, 147a-147j, 147n-147bx, 147mx, 147rx-147wx, 147yx, 147cy, 147dy, 147gy, 147hy-147ny, 147yy, 147zy, 147az, 147bz, 147fz, 148i-148l, 148r, 148s-148y, 149a-149c, 149h-149m, 149s, 149t, 149x, 149ax, 149bx, 149dx, 150a, 150b, 150d, 150g-150j, 150m-150r, 150y-150jx, 158k, 158m, 158n, 158p, 158r, 158t, 159i, 159m, 159n, 159r, 159w, 159z-159gx, 159ix, 160l, 161r, 161s, 168a, 169a, 170a, 170i, 170j, 170l-170p, 170r, 170t, 170w, 171a, 171b, 171d, 171g, 171h, 171j, 171l, 171m-171o, 171w-171z, 171fx-171hx, 183d, 183g, 183j, 183l, 183o, 183s, 184c, 184g, 184i, 184k, 184l, 184n, 184o, 184r, 184x, 184z, 184bx, 184hx, 184ix, 184kx, 184lx, 184nx, 184px, 184rx, 184tx-184xx, 184zx, 184dy, 184gy, 184h, 187a-187c, 187f-187j, 187m, 187o-187t, 187x-187bx, 188a, 188c-188f, 188h, 188i, 188k, 188l, 188n, 188s, 188t, 188x, 188y, 188ax, 188cx, 188fx, 188hx, 189a-189h, 189p-189w, 190a, 190c-190f, 190k, 190l, 190o, 190p, 190w, 190x, 190z, 190ax-190hx, 191g, 194b, 195d, 195i, 196a, 196b, 197a, 197c, 197f, 197h, 197j, 197k, 197m-197o, 197r, 197t, 197x-197z, 197bx,

	<p>197dx, 197gx, 197hx, 197jx, 197lx, 198a, 198b, 198d, 198g-198i, 198k, 198m, 198o, 198r, 198t, 198x, 198y, 198bx, 198cx, 198fx, 198hx, 198jx, 198mx, 198ox, 198xx, 198by, 198dy, 198gy, 198iy, 198jy, 198ly-198ny, 198py, 198xy, 198zy, 198bz, 199a, 200a, 200o, 200cx, 201a-201f, 201j-201m, 201r-201w, 201y-201ax, 201gx-201lx, 201ox, 201wx-201yx, 202c, 202d, 202g, 202i-202k, 202n, 202p, 202r, 202t-202y, 202ax-202dx, 202gx, 202hx, 203a-203d, 203h-203k, 203o, 203p, 203s, 203x, 204i, 205h, 205j-205n, 208a-208f, 208l-208p, 208w-208dx, 208hx-208ox, 208sx-208xx, 210a-210h, 210k, 210n-210o, 211b, 211c, 219a, 219c, 219d, 220a, 221a, 221l-221lx, 221ay-221my, 221Aw-221px, 221fy-221ly, 222ox, 222hy-222lz, 231d-231g, 231i, 231p-231s, 233d-233p, 238i, 241a, 238b, 246p-246sx, 247j, 247p-247t, 247bx-247dx, 247kx-247nx, 248a, 248b, 251a-251ky, 251oy-251bx, 251iz-251pz, 256a-256d, 256h, 256k, 256r, 256y, 256bx-256rx, 256hy-256jy, 257a, 257b, 257d, 257g, 257h, 257j, 257k, 257m, 257r, 257s, 257w, 257z-257fx, 257jx-257px, 259h, 259l-259hx, 259mx-259gz, 259Aa-259bx, 259hx-259lx, 259px, 260a, 260k-260ax, 260mx-260tx, 260fy-260hy, 260iy-260ty, 261l-261o, 261wx, 262a-262g, 262l-262o, 262w-262z, 262gx, 262x, 262kx, 262lx, 262px-262xx, 262fy-262wy, 263b-263s, 264a, 265a, 266a, 266d, 301a, 302g-302j, 303a, 309a-309x, 312a, 313a-313h, 314a, 315a, 316a, 317, 318a, 319a, 328d, 329h-329l, 332a-332k, 332s-332w, 332ax-332dx, 333a-333m, 333o-333t, 333y, 334i, 335h-335dx, 336g-336i, 346b, 347i-347t, 357h-357y, 357jx-357ky, 357wy-357yy, 361f-361i, 361jx, 362a, 362i-362k, 362r-362w, 362y, 363dx, 366y, 368ax, 368cx-368yx, 370l-370o, 371a</p>	
	Razem	9 760,29

¹⁾ Obszar Poleskiego Parku Narodowego jest podzielony na oddziały oznaczone liczbami lub liczbami i dużymi literami oraz pododdziały oznaczone znakami oddziału i małymi literami.

**USTALENIE MIEJSC UDOSTĘPNIANYCH DLA CELÓW NAUKOWYCH,
EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH I REKREACYJNYCH ORAZ MAKSYMALNEJ
LICZBY OSÓB MOGĄCYCH PRZEBYWAĆ JEDNOCZEŚNIE W TYCH MIEJSCACH**

I. Miejsca udostępniane dla celów naukowych

Miejsca udostępniane	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
Cały obszar PPN ¹⁾ z wyłączeniem stref ochronnych ostoi, rozrodu lub regularnego przebywania gatunków zwierząt rzadko występujących i objętych ochroną gatunkową	10

II. Miejsca udostępniane dla celów edukacyjnych

Lp.	Miejsca udostępniane ²⁾	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Ośrodek Dydaktyczno-Administracyjny w Urszulinie – oddział 266d	70
2	Ośrodek Dydaktyczno-Muzealny w Starym Załuczu – oddział 264a	50
3	Plac z wieżą widokową przy Bagnie Staw w Wojciechowie – oddział 345a	30
4	Plac z wieżą widokową przy Bagnie Bubnów w Zastawiu – oddział 328f	30
5	Plac z zadaszeniem nad Jeziorem Łukie – oddział 255k	30
6	Plac z zadaszeniem w Łowiszowie – oddział 144p	100
7	Pozostały obszar ochrony czynnej	50

III. Miejsca udostępniane dla celów turystycznych i rekreacyjnych

Lp.	Miejsca udostępniane ²⁾	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Pola wypoczynkowe – Babusk, Łomnica, Łowiszów, Pieszowola – oddziały 200o, 161r, 144p, 10n	30
2	Miejsca postoju pojazdów przy: 1) polach wypoczynkowych Babusk i Łomnica – oddziały 200o, 161r; 2) wieżach widokowych przy Bagnie Staw w Wojciechowie i Bagnie Bubnów w Zastawiu – oddziały 345a, 328f; 3) miejscach wypoczynkowych – oddziały 307s, 305f, 241w.	30
3	Miejsca postoju pojazdów przy polach i miejscach wypoczynkowych Łowiszów i Pieszowola – oddziały 10n, 144p, 145yx	100
4	Parking przy Ośrodku Dydaktyczno-Muzealnym w Starym Załuczu oraz Ośrodku Dydaktyczno-Administracyjnym w Urszulinie – oddziały 264a, 266d	100

¹⁾ PPN – Poleski Park Narodowy.

²⁾ Obszar Poleskiego Parku Narodowego jest podzielony na oddziały oznaczone liczbami lub liczbami i dużymi literami oraz pododdziały oznaczone znakami oddziału i małymi literami.

WYZNACZENIE MIEJSC DO POŁOWU RYB

Miejsca do połowu ryb

Lp.	Miejsca ¹⁾
1	Stawy w pobliżu miejscowości Pieszowola – 8z, 10i, 11h, 12n
2	Stawy w pobliżu miejscowości Stary Brus – 35a, 35c, 35g, 36h, 36r

¹⁾ Obszar Poleskiego Parku Narodowego jest podzielony na oddziały oznaczone liczbami lub liczbami i dużymi literami oraz pododdziały oznaczone znakami oddziału i małymi literami.

MINISTER ŚRODOWISKA*Henryk Kowalczyk*